

WHEN SHABBAT SUBDUES THE SHOFAR

I. COMPANIONSHIP WITH THE MASTER OF THE WORLD

I. WHY NO SHOFAR?

1. Numbers 29 (*Parashat Pinchas*)

(1) In the seventh month, on the first day of the month, you shall observe a sacred occasion: you shall not work at your occupations. You shall observe it as a *yom ter'ua*, “a day when the horn is sounded.”

2. Mishnah, *Rosh Hashanah* 4:1

When Rosh Hashanah occurs on Shabbat – in the Temple they would sound the *shofar* as usual. However, they would not sound it in the rest of the country. After the Temple was destroyed, Rabban Yoḥanan ben Zakkai instituted that the people should sound the *shofar* on Shabbat in every place where there is a court. Rabbi Elazar said: Rabban Yoḥanan ben Zakkai instituted this practice only in Yavneh. They said to him: He instituted the practice both in Yavne and in any place where there is a court.

A. Rosh, *Rosh Hashanah* 4

They said of Rav Alfas, of blessed memory, that he blew *shofar* on Rosh Hashanah which was on Shabbat. And so is indicated in his *Halakhot*, where he brought Rav Huna's statement, “and with the rabbinical court”, and he only brings that which is practiced today. He explained “wherever there is a rabbinical court” – to mean not only the Sanhedrin, but any superlative rabbinical court, the greatest in its generation. And his students did not do this after him.

1. ספר במדבר פרק כ"ט (פרשת פינחס)

(א) וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ מִקְרָא־קֳדָשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־מְלָאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם:

2. משנה ראש השנה פרק ד' משנה א'

יום טוב שֶׁל ראש השנה שֶׁחָל לְהִיּוֹת בְּשַׁבָּת – בְּמִקְדָּשׁ הָיָה תּוֹקְעִים, אָבָל לֹא בְּמִדְיָנָה. מִשְׁחָרַב בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ, הִתְקִין רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּי, שֶׁיְהִי תּוֹקְעִין בְּכָל מְקוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ בַּיִת דִּין. אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזָר, לֹא הִתְקִין רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּי אֶלָּא בְּיַבְנֵה בְּלָבָד. אָמְרוּ לוֹ, אַחַד יַבְנֵה וְאַחַד כָּל מְקוֹם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ בַּיִת דִּין:

א. רא"ש מסכת ראש השנה פרק ד'

אמרו עליו על רב אלפס ז"ל שהיה תוקע בר"ה שחל להיות בשבת. וכן משמע בהלכותיו, שהביא מימרא דרב הונא "ועם ב"ד", ואין דרכו להביא אלא דבר הנוהג בזמן הזה. והוא היה מפרש "כל מקום שיש בו בית דין" – לאו דוקא סנהדרין, אלא בית דין מופלג וגדול בדורו. ולא נהגו תלמידיו אחריו לעשות כן.

3. Leviticus 23 (*Parashat Emor*)

(23) The Lord spoke to Moses, saying: (24) Speak to the Israelite people thus: In the seventh month, on the first day of the month, you shall observe complete rest, a sacred occasion, a *zikbron teru'a*. (25) You shall not work at your occupations; and you shall bring an offering by fire to the Lord.

4. *Rosh Hashbanah* 29b

From where are these matters derived? R. Levi b. Laḥma said that R. Ḥama b. Ḥanina said: One verse says, “A solemn rest, a *zikbron*, ‘remembrance,’ of *shofar* blasts.” And another verse says: “It is a day of blowing for you”. This is not difficult: Here – it refers to a festival that occurs on Shabbat; there – it refers to a Festival that occurs on a weekday.

Rava challenges: if the distinction is one of Torah law, how does one sound the *shofar* on Shabbat in the Temple? And furthermore, it is not a prohibited labor on Shabbat such that a verse is necessary to exclude it! ...

Rather, Rava said: By Torah law one is permitted, and it was the Sages who decreed that it is prohibited in accordance with the opinion of Rabbah. As Rabbah said: All are obligated to sound the *shofar*, but not all are experts in sounding the *shofar*. Therefore, the Sages instituted a decree, lest one take the *shofar* in his hand and go to an expert [to learn how to sound it or to have him sound it for him], and due to his preoccupation he might carry it four cubits in the public domain. And this reasoning also applies to the *lulav* and the *megillab*.

3. ספר ויקרא פרק כ"ג (פרשת אמור)

(כג) וַיְדַבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: (כד) דַּבֵּר אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם שַׁבָּתוֹן וְכָרוֹן תְּרוּעָה מִקְרֵא קֹדֶשׁ: (כה) כָּל-מְלֶאכֶת עֲבֹדָה לֹא תַעֲשׂוּ וְהִקְרַבְתֶּם אֹשֶׁה לַה':

4. תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף כ"ט עמוד ב'

מָנָא הָנִי מִיָּלִי? אָמַר רַבִּי לְוִי בַר לַחְמָא אָמַר רַבִּי חָמָא בַר חֲנִינָא: כְּתוּב אֶחָד אוֹמֵר: "שַׁבָּתוֹן וְכָרוֹן תְּרוּעָה". וְכְתוּב אֶחָד אוֹמֵר: "יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה לָכֶם!" לָא קָשְׁיָא: כָּאֵן – בְּיוֹם טוֹב שְׁחָל לַהֲיוֹת בַּשַּׁבָּת, כָּאֵן – בְּיוֹם טוֹב שְׁחָל לַהֲיוֹת בַּחֹל.

אָמַר רַבָּא: אִי מְדַאֲרֵייתָא הִיא, בְּמַקְדֵּשׁ הִיכִי תַקְעִינָן? וְעוֹד: הָא לָאוּ מְלֶאכֶה הִיא, דְּאַצְטְרִיד קְרָא לְמַעוֹטֵי ...

אָלָא אָמַר רַבָּא: מְדַאֲרֵייתָא מִיִּשְׂרָאֵל שְׂרִי, וְרַבְּנָן הוּא דְגִזּוּר בֵּיהּ כְּדַרְבֵּהּ. דְּאָמַר רַבָּה: הַכֹּל חֵיבִין בְּתַקִּיעַת שׁוֹפָר, וְאִין הַכֹּל בְּקִיאִין בְּתַקִּיעַת שׁוֹפָר. גְּזִירָה שְׁמָא יִטְלְנוּ בְּיָדוֹ וְיִלְדֵּי אֶצֶל הַבָּקִי לְלַמּוּד, וְיַעֲבִירְנוּ אַרְבַּע אַמּוֹת בְּרִשׁוֹת הָרַבִּים. וְהֵינּוּ טַעֲמָא דְלוּלָב, וְהֵינּוּ טַעֲמָא דְמְגִילָה.

5. *Yerushalmi, Rosh Hashanah 4:1*

“If the holiday of the New Year,” etc. R. Abba b. Pappos said that R. Yoḥanan and R. Shimon b. Lakish were sitting and questioning. They said, we have stated: “if the holiday of the New Year falls on a Sabbath, at the Temple they were blowing but not in the countryside.” If it is a word of the Torah, in the countryside it also should push aside [i.e., be blown]! If it is not a word of the Torah, also in the Temple it should not push aside! Kahana passed by. They said, this is an important man whom we may ask. They went and asked him. He said to them, one verse says, “a day of sounding” and another verse says, “a remembrance of sounding.” How is that? If it falls on a weekday – a day of sounding. If it falls on a Sabbath – a remembrance of sounding. One mentions it but does not blow.

II. A NEW MEANING OF SHOFAR

6. Numbers 23 (*Parashat Balak*)

(21) No harm is in sight for Jacob, No woe in view for Israel. The Lord their God is with them, And their King’s *teru’a* in their midst.

6a. Amos 2

(1) Thus said God: For three transgressions of Moab, For four, I will not revoke the decree: Because he burned the bones Of the king of Edom to lime. (2) I will send down fire upon Moab, And it shall devour the fortresses of Kerioth. And Moab shall die in tumult, Amid **the *teru’a***, the shouting, and the blare of horns; (3) I will wipe out the ruler from within her And slay all her officials along with him—said GOD.

6b. II Samuel 15

(37) And so Hushai, the *re’eh*, friend, of David, reached the city as Absalom was entering Jerusalem.

5. תלמוד ירושלמי מסכת ראש השנה פרק ד' הלכה א'

“יום טוב של ראש השנה כול’.” רבי אבא בר פפא אמר רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש הוון יתיבין מקשיי. אמרין תנינן, יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה. אין דבר תורה הוא, אף בגבולין ידחה! אין לית הוא דבר תורה הוא, אף במקדש לא ידחה! עבר כהנא, אמרין הא גברא רבה דנישואל ליה. אתון שאלון ליה. אמר לון כתוב אחד אומר “יום תרועה” וכתוב אחר אומר “זכרון תרועה.” הא כיצד? בשעה שהיא חל בחול – יום תרועה, בשעה שהיא חל בשבת – זכרון תרועה. מזכירין, אבל לא תוקעין.

6. ספר במדבר פרק כ"ג (פרשת בלק)

(כא) לֹא־הָבִיט אֵוֶן בִּינְעֻב וְלֹא־דָאָה עִמָּל בְּיִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹקָיו
עִמּוֹ וְתִרְוַעַת מִלְּךָ בּוֹ:

6א. ספר עמוס פרק ב'

(א) כֹּה אָמַר ה' עַל־שְׁלֹשָׁה פְּשָׁעֵי מוֹאָב וְעַל־אַרְבַּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ עַל־שָׂרְפּוֹ עֲצָמוֹת מֶלֶךְ־אֲדוֹם לְשִׂיד: (ב) וְשַׁלַּחְתִּי־אֵשׁ בְּמוֹאָב וְאָכְלָה אֲדָמָנוֹת הַקְּרִיּוֹת וּמֵת בְּשֵׂאוֹן מוֹאָב בְּתִרְוַעָה בְּקוֹל שׁוֹפָר: (ג) וְהִכֹּרְתִי שׁוֹפֵט מִקְרָבָה וְכָל־שָׂרֵיהָ אֶהְרֹג עִמּוֹ אָמַר ה':

6ב. ספר שמואל ב' פרק ט"ו

(לז) וַיָּבֹא חוּשֵׁי רַעְיָה דָּוִד הָעֵיִר וְאַבְשָׁלוֹם יָבֹא יְרוּשָׁלָּיִם:

7. *Mussaf Amidah, Rosh Hashanah*

Our God and God of our fathers remember us favorably before You and be mindful of us for deliverance and compassion from the eternal high heavens. ...

7. מוסף של ראש השנה

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, זְכַרְנוּ בְּזִכְרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ וּפְקֹדֵנוּ
בְּפִקְדוֹת יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים מִשָּׁמַי שָׁמַי קָדָם ...

8. Genesis 48 (*Parashat Vayehi*)

(15) And he blessed Joseph, saying, “The God in whose ways my fathers Abraham and Isaac walked, The God who has been my *ro’eh* from my birth to this day—

8. ספר בראשית פרק מ"ח (פרשת ויחי)

(טו) וַיְבָרֶךְ אֶת־יוֹסֵף וַיֹּאמֶר הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הִתְהַלְּכוּ אֲבוֹתַי
לְפָנָיו אֲבָרְכֶם וַיִּצְחַק הָאֱלֹהִים הָרַעְיָה אֹתִי מֵעוֹדֵי עַד־הַיּוֹם
הַזֶּה:

8a. Ramban, *Ibid.*

It is possible that the term “has been my *ro’eh*,” comes from the word *rē’akh*, “friend,” as in “do not desert your father’s friend” [Prov. 29:10], for in this attribute there is peace and friendship.

8א. רמב"ן על התורה, שם.

וַיִּתְּכֵן שִׁיחָהּ "הַרְעֵינָה אוֹתִי" מִגִּזְרֵי רַעְיָהּ, "רַעְיָה אֲבִיךָ אֶל־
תַּעֲזֹב" (מִשְׁלֵי כ"ז י') כִּי בַמְדָה הֵיחָא שְׁלוֹם וְרַעוּת.

III. GOD AS COMPANION

9. *Shir ha-Shirim Rabbah* 2:16

“My beloved is mine, and I am his” [Sgs. 2:16]:

He is my God, and I am His nation. ...

He is my God, and I am His people and nation. ...

He is my father, and I am His child. ...

He is my shepherd, and I am His flock. ...

He is my guardian, and I am His vineyard.

9. מדרש שיר השירים רבה פרק ב' פיסקא מ"ז

"דוֹדִי לִי וְאֲנִי לוֹ"

הוּא לִי לְאֱלֹהִים, וְאֲנִי לוֹ לְאַמָּה.

הוּא לִי לְאֱלֹהִים ... וְאֲנִי לוֹ לְעַם וְאַמָּה. ...

הוּא לִי לְאָב ... וְאֲנִי לוֹ לְבֵן. ...

הוּא לִי לְרוֹעֵה ... וְאֲנִי לוֹ לְצֹאן. ...

הוּא לִי לְשׁוֹמֵר ... וְאֲנִי לוֹ לְכַרֵּם.

10. C.S. Lewis, *The Four Loves*, 91, 96

Lovers are normally face to face absorbed in each other; Friends side by side absorbed in some common interest. ... Friendship arises out of mere companionship when two or more of the companions discover they have in common some insight or interest or even taste which the others do not share.

11. Rambam, *Commentary to Mishnah, Avot 1:6*

“And acquire for yourself a friend” ... And there are three types of friends: a friend for benefit, a friend for enjoyment and a friend for virtue. ... And a friend for virtue is when the desire of both of them and their intention is for one thing, and that is the good. And each one wants to be helped by his friend in reaching this good for both of them together. And this is the friend which he commanded to acquire; and it is like the love of the master for the student and of the student for the master.

12. Rambam, *Sefer ha-Mitzvot, Aseh 3*

That is that He commanded us about loving Him, may He be exalted. ... And that is since when you love a person, you will recount his praises and magnify him, and call on other people to love him.

13. *Amidah, Rosh Hashbanah*

And so, grant that Your awe, Adonoy, our God, be upon all Your works, and Your dread upon all You have created; and [then] all [Your] works will fear You, and prostrate before You will be all [Your] created beings. And may they all form a single band to do Your will with a perfect heart.

14. *Mussaf Amidah, Rosh Hashbanah*

They will realize, and know, all the inhabitants of the world, that to You every knee must bend, every tongue must swear allegiance to You. Before You, Adonoy, our God, they will bow and prostrate themselves, and to the glory of Your Name give honor. And they will accept upon themselves the yoke of Your kingdom, and You will reign over them, soon, forever and ever.

11. פירוש על המשנה לרמב"ם, אבות פרק א' משנה ו'

“וקנה לך חבר” ... והאוהבים ג' מינים אוהב תועלת אוהב מנוחה ואוהב מעלה. ... ואוהב מעלה הוא שיהיה תאור שניהם וכונתם לדבר אחד והוא הטוב וירצה כל אחד להעזר בחבירו בהגיע הטוב ההוא לשניהם יחד וזה האוהב אשר צוה לקנותו והוא כאהבת הרב לתלמיד והתלמיד לרב:

12. ספר המצות לרמב"ם מצות עשה ג'

היא שצונו באהבתו יתעלה. ... וזה שאתה כשתאהב איש אחד תספר בשבחיו ותרבה בהם ותקרא בני האדם לאהוב אותו.

13. עמידה של ראש השנה

וּבְכֹן תִּן פִּחְדֶּךָ ה' אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל מַעֲשֶׂיךָ וְאִמְתָּךְ עַל כָּל מַה שִּׁבְרָאתָ. וְיִירָאוּךָ כָּל הַמַּעֲשִׂים וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ כָּל הַבְּרוּאִים. וְיַעֲשׂוּ כָּלֵם אֶגְדָּה אֶחָת לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ בְּלִבְבָם שְׁלָם.

14. מוסף של ראש השנה

יִכִּירוּ וְיִדְעוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תֵבֵל כִּי לָךְ תִּכְרַע כָּל בְּרֵךְ תִּשְׁבַּע כָּל לָשׁוֹן: לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפְּלוּ. וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יִקְרֹ וְהִגְּדוּ וְיִקְבְּלוּ כָּלֵם אֶת עוֹל מְלְכוּתְךָ. וְתִמְלֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד.

15. Rabbi Joseph B. Soloveitchik, *Humash Mesoret ha-Rav*, Genesis (48:15, pp. 354–355)

God who has befriended me. Nachmanides in his commentary elucidates that the word *ha-ro'eh* is derived from the word *rē'a*, *friend*. In this vein, Rashi in *Shabbos* (31a) explains the famous comment of Hillel to the potential convert: the essence of the whole Torah is that one should not do to one's friend what he wouldn't want done to himself. The "friend" refers to God Himself. In this sense, God is described as being a member of the group, as it were; a friend and a comrade. There is no sense of rule from above, transcendence, absolute supremacy, royal pride or inaccessibility. God's kingdom in Israel is permeated with intimacy and closeness. The phrase *tēru'at melekh*, *the friendship of the king* (Num. 23:21), should be understood as "theo-comradeship," symbolizing a God-man community.

16. Rabbi Joseph B. Soloveitchik, *The Emergence of Ethical Man*, 196

I always picture the proclamation of the divine kingdom at Sinai as the rewarding with a sovereign crown a beloved companion who guided to victory a revolutionary band during times of trial and sacrifice, when the whole movement was banned and persecuted. When all the promises came true and the elder of the clan faithfully fulfilled his mission, the grateful members grant their beloved leader-comrade royal power as a token of appreciation... God is described as being a member of the group, a fellow-wanderer, a friend and comrade.